

# ZAKONO

## VAŠE MINORITETNIKANE HAKAJA THAJ MESTIPA

### I. FUNDAVNE TERMINANTE

#### Dženo 1

I Crna Gora, ano jekhipa e Konstitucionalesa, zurarde thaj ikalde maškardhemutne phandle lavenca thaj e generalnikane lele normatovonca ke maškardhemutne hakaja, arakhela e minoritetnikane selenge thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipange, ja pale olenge preperutnenge, arakhipa olenge manuškane hakajengo thaj mestipango garantirime sa e dizutnenge, sar thaj arakhipa e ulavde minoritetnikane hakajenge thaj mestipange.

#### Dženo 2

E minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa, ano dikhipa akale zakonesko, si sakoja grupa e themutnengi e Crna Gorake, savi so si tikneder ginesa tare butipaske dživutne, saven so isi jekh etnikane, konfesiake vaj čhibake karakteristike, save so si aver e avere dživutnendar, historikane si phandle e Crna Gorake thaj motivirime si e mangipasa vašo vakerdipe thaj arakhipa e nacionalnikane, etnikane, kulturnikane, čhibake thaj konfesiake identitetosa.

#### Dženo 3

E preperutne e minoritetnikane selengi thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipange šaj te keren realizacia peske hakajenge thaj hošinena e hakaja thaj e mestipa individualnikane vaj ane khedipa e averenca.

#### Dženo 4

E preperutne e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango si jekhajekh e avere themutnenca thaj hošinena jekh zakonesko arakhipa.

Mujal o zakono si thaj sankcionirime sakova phagipe e hakajengo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

#### Dženo 5

E minoritetnikane selenge thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipange thaj olenge preperutnenge, uzal e hakaja save so si dikhle e generalnikane lele maškardhemutne normativonca thaj e ratifikuime maškardhemutne phandle lavenca, akale zakonesa ovela arakhlo thaj pherdo hošipe e hakajengo save našti te oven tikneder e akanutnendar, telo jekh šartia ki resarin te ovel arakhlo olengo čačipasko jekhipa e avere themutnenca.

### **Dženo 6**

I Crna Gora e avere themenca phandela maškarthemutne phandle lava vašo arakhipe e hakajengo e preperutnengo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

Kana ovela kerdo o phandipe e maškarthemutne phandle lavengo katar i poza 1 akale dženestar, i Crna Gora dikhela te ovel kerdo anglipe e šartengo save so si trubutne vašo ikerdipe, barjovipe thaj arakhipe e nacionalnikane, etnikane, kulturnikane, čhibake thaj e konfesiake identitetosko.

### **Dženo 7**

I Radži e Crna Goraki (ano dureder teksto: Radži) anela Strategia vašo minoritetnikani politika.

Ani resarin e arakhipaski e šartengi vašo lačno hošipe thaj oleske nacionalnikane vaj etnikane ulavdipa e minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa thaj olnge preperutne, e themake organoja si durudži, ano jekhipe e Strategiasa vaše minoritetnikane politike te len obligaciake mjere.

I strategija katar i poza 1 akale dženestar ulavde ka ovel definirime e mjerenca vašo realiziripe akale zakonesa thaj e anglipasa e šartenca e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj anglipe e mjernego thaj e aktivipango, sar so si thaj o pobaro integriripe e Romengo ano amalikano thaj politikano dživdipe e Crna Gorako.

## **II. HAKAJA THAJ E TROMALIPA E MINORITETNIKANE SELENGO THAJ E AVER MINORITETNIKANE SELENGO THAJ OLENGE PREPERUTNENGO**

### **Dženo 8**

E minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa thaj olenge preperutne isi olen hakaja ko vakerdipe, arakhipe, barjovipe, kustikipe thaj putardo vakerdipe e nacionalnikane, etnikane, kulturnikane, konfesiake thaj e čhibake identitetosko, sar kotor e olenge tradiciako.

I Crna Gora ka vazdel thaj anglikerel e sikljovipa e historiake, tradiciake, čhibake thaj e kulturake e minoritetnikane selenge thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

Ano jekhipa akale zakonesa thaj e lelipasa e maškarthemutne obligacienca, e autorizirime organoja arakhena arakhipe e kulturnikane kustikipasko e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

### **Dženo 9**

Ani resarin e arakhipasko thaj o barjovipa e nacionalnikane thaj etnikane identitetosko, minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa isi olen hakaj te formirinen peske institucije, khedipa, organizacije thaj birajikane organizacije ane sa e sfere katar o amalikano dživdipe.

Ano finansiripe e organizaciengo katar i poza 1 akale dženestar lela than thaj i Crna Gora, ano jekhipe e materialnikane šajdipanca.

### **Dženo 10**

E preperutne e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango isi olen hakaj korkori thaj mestipasko te vakeren pesko nacionalnipe, hakaj ko mestipasko alusaripe thaj labaripe e personalnikane thaj familiako anavesko peske čhavage thaj hakaj te xramonen kodola anava ane matikane lila thaj personalnikane dokumentoja ki peski čhib thaj lil.

Hakaj ko anav thaj xramovipe ki čhib thaj lil e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango šaj te labaren thaj e organizacie katar o dženo 9 akale zakonestar.

### **Dženo 11**

E minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa thaj olenge preperutne isi olen hakaj te labaren peski čhib thaj lil.

Ane jekhina ki lokalnikani korkoriradžin ane save e preperutne e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango kerena butipe vaj buteder kotor e dživutnendar, katar e rezultatoja e palune xramovipastar, ano oficialnikano labardipe si thaj i čhib e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

O oficialnikano labaripe e čhibengo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango, ano dikhipe e pozako 2 akale dženestar, hačarela majbut: labaripe e čhibako ane vastaripaske thaj sudoske procedurako thaj ano legardipe thaj sudosko proceduripe, ko ikaldipe e oficialnikane sertifikatengo thaj legardipe e oficialnikane evidenciako, ko avazideipaski lista thaj aver alusaripasko materialo thaj ani buti e prezentiripaske badanengo.

Ke teritorie e lokalnikane korkoriradžinake katar i poza 2 akale dženestar o anav e organosko savo so kerela putarde autoriziripa, o anav e jekhinako e lokalnikane korkoriradžinako, anav e dizutnikane thanesko, ploštadoja thaj ulice, institucie, butjarne thaj aver firme thaj toponimoja ovena xramome thaj ki čhib thaj lil e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

### **Dženo 12**

E minoritetnikane selenge thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipange thaj olenge preperutnenge ovela arakhlo o mestipe e informiripasko ko nivelu e standardosko save so si saikerde ane maškarmutne dokumentoja vaše manuškane hakaja thaj e mestipa.

E preperutne e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango isi olen hakaj te formirinen medie thaj lači buti savi si fundirime ko: tromalipe e gindipaske vakerdipasko, rodljaripe, khedipe, buvljaripe, ikaldipe thaj leipe e informaciengo, tromalo resipe ke sa e hangoja e informaciengo, arakhipe e manuškane personako thaj digniteto thaj tromalo thavdipe e informaciengo.

E autorizirime vastaripaske thaj programake organoja e medienge savenge si fundalutni i Crna Gora arakhena obligaciake gin e časongo vašo emitiripe e informativnikane, kulturnikane, sikljovipasko, sportikano thaj khelipnasko programo ke čhiba e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutnengo, sar thaj e programake saikerinengo save so si ki relacia e dživdipasko, tradiciako thaj e kulturako e minoritetnikane selengo thaj e aver

minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj arakhela e finansiake resursoja vašo finansiripe kodole programake saikerinengo.

E sakerina save so si ki relacia e dživdipasa, kulturasa thaj identitetosa e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango ovena emitirime majhari jekhvar ano masek, ki oficialnikani čhib, prekal e putarde servidoja.

I crna Gora šaj, ano jekhipe e peske materialnikane šajdipanca, te arakhel o titlupe e programengo katar e minoritetnikane čhiba ki oficialnikani čhib.

I radži šaj te lel thaj anglipaske mjere save so si ano fremo thaj avere radio vaj televiziake programengo thaj te arakhel emitiripe e programake saikerinengo katar i poza 3 akale dženestar.

### **Dženo 13**

E minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutne isi olen hakaj ko sikljovipe ki peski čhib thaj ko obligaciako autoriziripe peske čhibako ano generalnikano thaj phirnikano sikljovipe, ano adhinalipe katar o gin e sikljovnengo thaj e finansiake šajdipango e Crna Gorako.

E hakoja katar i poza 1 akale dženestar ovela realizirime kori ulavdi škola sava isi ulavde ofisoja ane ničale škole.

O siklipe ovela kerdo ano sahnipe ki čhib e minoritetnikane selengo thaj aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

Kana o siklipe ovela kerdo ki čhib e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango isi olen obligacia te sikljoven i oficialnikani čhib thaj o lil.

E sikljovne thaj e studentoja save so naj preperutne ke minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango šaj te sikljoven i čhib e minoritetnikane selengi thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipangi savenca jekhethane dživdinen.

### **Dženo 14**

O ulavdo klaso save so isi siklipe ki čhib thaj lil e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango šaj te ovel fundirime thaj tikneder ginosa e sikljovnengo katar o gin savo so si zurardo vašo butikeripe e instituciako, a savo našti te ovel tikneder katar o 50% tare sa e sikljovnengo gin savo so si anglodikhlo e zakonesa.

### **Dženo 15**

O subjektengo programo vaše trubutnipa e sikljovipasko katar o dženo 13 poza 1 akale zakonestar saikerela teme katar i ranik e historiaki, artoski, literaturaki, tradiciaki thaj kulturaki e minoritetnikane nacionalnikane khedipangi.

Anglo leljardipe e subjektenge programengo save so sikavena o ulavdipe e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango, o Konsilo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango dela gidnipa e autorizirime organoske vašo leljardipe e subjekteske programesko.

O sikljovipasko programo ane institucie thaj e škole saven isi siklipe ki oficialnikani čhib ikerela teme tari dajaki čhib thaj literatura, historia, arti thaj kultura e

minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj aver saikerina save so anena baxtagor ki maškarpeskiri tolerancia thaj jekhethano dživdipe.

Ki teritoria kote so i čhib si thaj čhib e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango ano oficialnikano labardipe, o sikljovipasko programo ane institucie ki oficialnikani čhib šaj te ikerel thaj o šajdipe e sikljovipasko e čhibako e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

#### **Dženo 16**

Vaše trubutnipa e sikljovipasko ki čhib vaj pale e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango, ano dikhipa e dženesko 13 poza 1 akale zakonestar, ano fremi e uče sikljovipasko šaj te oven kerde katedre, fakultetia vaj pale institutia vašo sikljovipe e edukatorengo, sikavnengo thaj profesorongo ki čhib kodole minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

Vašo lačheder participiripe e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango, i Crna Gora šaj te baxtarel maškarmutni sikljovipaski, skienčiaki thaj tehnikani kolaboracia, ani resarin e šajdipasa vaše preperutne e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango te keren peske studie avrial e thematar ki dajaki čhib thaj te ovel olen diplome save so ovena nostrificirime ano jekhipa e zakonesa.

#### **Dženo 17**

E minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutne isi olen hakaj te fundirinen siklipaske-sikljovipaske institucie.

Finansiripe e instituciengo katar i poza 1 akale dženestar si obligacia e fundalutnesko.

#### **Dženo 18**

E siklipaske thaj e sikljovipaske butja ani školaki institucia vaj ulavdo klaso katar i ničali škola e siklipasa ki čhib e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango keren e sikljarne katar o niče e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango saven so isi aktivnikano džanipe e čhibako e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango, vaj pale sikljarne save so naj preperutne katar e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

Direktoro e školake isntituciako savi so fundirinel i Crna Gora vaj pale i komuna sava so isi siklipe ki čhib thaj lil e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango save so pherena e šartia katari poza 1 akale dženestar ovela alusado ano jekhipa e zakonesa.

E autorizirime organoja e vastaripaske si durudži thaj anglo alusaripe e simengo katar i poza 2 akale dženestar te lel gindipe e Konsilostar katar e kodola minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

#### **Dženo 19**

Vašo pherdo hošipe e minoritetnikane hakojango, o Univerzitetu e Crna Gorako, ko bahani e Konsilosko e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane

nacionalnikane khedipango, šaj sako školako berš te xramonkerel terminirime gin e studentengo, save so si preperutne e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango, ano jekhipe e aktosa e Univerzitetosko.

#### **Dženo 20**

E minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutne isi olen hakaj te labaren e nacionalnikane simboloja, ano jekhipe e zakonesa.

#### **Dženo 21**

E minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutne isi olen hakaj te keren baripe e bare datenge, ovipange thaj personenge save so aven olenge tradiciendar thaj historiendar.

#### **Dženo 22**

E preperutne e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango isi olen hakaj tromale te pašakeren pumen, ano jekhipe e zakonesa thaj e čekatipanca katar e maškarthemutne hakaja vašo tromalipe e pašipasko.

E minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutne isi olen hakaj ko sikavdipe peske interesongo, butjarno leipe than ano kerdipe e radžipasko thaj ani putardi kontrola e radžipaski.

E minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutne šaj, vašo realiziripe e jekhethane interesongo, te keren buti e radžipaske thaj e biradžipaske organizacienca ani phuv thaj avrial olatar.

#### **Dženo 22a**

Autentikano autoriziripe e minoritetnikane selisko saveski čhib si ano oficialnikano labardipe ani Crna Gora thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedina ano parlamento e crna Gorako thaj e parlamentoja e jekhinengo ki loklanikani kokroriradžin ane save isi baro gin e dživutnendar arakhela jekh isipe sar so dela dži džanipe o principio e afirmativnikane akciako, ano jekhipe e alusaripaske zakonoanipasa.

#### **Dženo 23**

Ačhavdilo te ovel validnikano ki funda e Deciziake e Konstitucionalnikane sudosko ki RCG. ("Sl. list RCG", n-ro. 51/06)

#### **Dženo 24**

Ačhavdilo te ovel validnikano ki funda e Deciziake e Konstitucionalnikane sudosko ki RCG.. ("Sl. list RCG", br. 51/06)

#### **Dženo 25**

E minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango isi olen jekhajekh hakaj e autoriziripasa ane putarde ofisoja, organoja e themake radžipasko thaj i lokalnikani vastarin.

Vašo jekhejekhipe e preperutnengo katar e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango, ano gindipe e pozako 1 akale dženestar,

dikhena te ovel kerdo e autorizirime organoja saven so isi obligacia vaše kadrovikane pučipa, ani koaboracia e konsilonca e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

### **Dženo 26**

E minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutne isi olen hakaj ko leipe than ano proceso e anipasko thaj deipaske bahani e themake organongo save so si katar o intereso vašo realiziripe e hakajengo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango, ano jekhipa e zakonesa.

O leipe than katar i poza 1 akale dženestar si saikerdi ane konsultacie e pučljaripasa e putarde gindipasko, dialogosko thaj ulavde kerdipasa adalengo savenge si dendi i decizia direktikane.

### **Dženo 27**

Ane jekhina e lokalnikane korkoriradžinake katar e džene 11 poza 2 akale zakonestar statuto, decizia vaj aver generalnikane aktoja save so anena e organoja e jekhinake ki lokalnikani korkoriradžin ovena xramome thaj ikalde ki oficialnikani čhib thaj ki čhib thaj lil e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

### **Dženo 28**

Ane jekhina e lokalnikane korkoriradžinake ane save majbut vaj pobaro kotor e dživutnendar kerena e minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa, e lokalnikane korkoriradžina isi ola obligacia ane fremoja e planongo thaj e programengo te kerel buti vašo participiripe e lokalnikane dživdutnipasko ane kerdipa putarde butja vaj anipe e ulavde planosko thaj programako, prekal e konsiloja vaj pale minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango, te arakhel leipe than e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango ano anipe e programengo vašo barjovipe e komunengo, thanipaske thaj urbanistikane planongo, budžeto thaj generalnikane aktoja savenca ovena zurarde e hakoja thaj e obligacie e dizutenge thaj te lačharel čhani thaj procedura e leipasko than e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango ano keripe e putarde butjengo thaj te terminirinel organo savo so realizirinela o putardo debatiripe palo kodova thaj e aver aktoja.

### **Dženo 29**

E deputatoja te si alusarde uzal o principio e afirmativnikane akciako, a ano jekhipa e alusaripaske zakonoanipasa gindinena so o dendo akto vaj normativo si bare džanlipastar ane interesoja kodole minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa, adaleske so o deutno e bahanesko thaj e deputatoja jekhejkh kerena e poze.

- O jekhajekhipa, ano dikhipa e pozako 1 akale dženestar, si ki relacia e;
- pučipanca save so si ki relacia e averdipasa e etnikane strukturako e dživdutnipasa mamuj e dženesa 39 poza 1 akale zakonestar;

- pučipa save so si ki relacia e saikerinenca ke sikljovipaske programenca bizo gindipe e Konsilosko vaše minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa;
- pučipa save so si phandle e arakhipasa e čhibake thaj nacionalnikane identitetosa e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

### **Dženo 30**

Hakaja katar e dž. 9, 12, 13 thaj 17 ko akava zakono ovena realizirime ano jekhipe e ulavde normativonca.

### **Dženo 31**

E minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutne isi olen hakaj te fundirinen thaj ikeren e tromale thaj šandikane relacie prekal e granice e matikane themenca thaj e pašutnenca save so bešena ane aver thema, ulavde kodolenca saven so isi olen jekhethano etnikano kulturnikano, čhibako thaj konfesiako identiteto.

Hakaj katar i poza 1 akale dženestar našti te ovel realizirime mamuj e interesoja e Crna Gorako.

### **Dženo 32**

E minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa thaj olenge preperutne šaj te len materialnikano thaj finansiako dendo dumo katar e kherutne thaj e avralphuvake fondacie thaj privatnikane sime.

Ane čipote kana isi finansiake vaj aver materialnikane dende dumoja e organizacienge, institucienge, khedipange, biradžikane organizacienge e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango avrial e phuvatar, i them šaj te arakhel džovapime taksake vaj aver lokhipa vaj tromalipa katar i carina, ano jekhipe e zakonesa.

### **Dženo 33**

E minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa thaj olenge preperutne, ani resarin e arakhipasko peske sahno nacionalnikane identitetosko thaj anglipe peske tromalipange thaj hakajenge, šaj te fundirinen konsilo kodole minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

O minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa šaj te fundirinen numaj jekh konsilo.

O konsilo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango ovela alusardo ano periodo katar e štar berš.

O konsilo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango isi ole majhari 17 džene.

O konsilo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango kerena e džene pali funkcia: deputatoja thaj džene e radžake katar o niče vaj minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa, prezidentoja e komunenge ki diz, prezidentoja ko parlamento e komunengo, prezidentoja e parlamentongo e dizake komunenge, prezidentoja katar e partie save so si autorizirime ano Parlamento e Crna Gorako, parlamento e komunako, parlamento e dizake komunako,



katar o niče e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

Pesko dženipe ano konsilo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango katar i poza 5 akale dženestar sikavdovela thaj e vakerdipasa vašo leipe e dženipastar.

E aver džene e konsiloske katar e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango ovena alusarde e garavde avazideipasa, ko elektronikano parlamento kodole minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

Hakaj ko leipe than ki elektronikano parlamento isi sakone pherde beršengo dizutno- preperutno vaj minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

Ko elektorikano parlamento našti te len than sime katar i poza 5 akale dženestar thaj džene e organonge e politikane partiengo.

O organo e themake vastaripasko si autorizirime vaše minoritetnikane hakoja (ano aver teksto: Ministeripe) anela normativoja thaj e instrukcie vaše alusaripa e dženengo e konsilongo minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

E normativoja katar i poza 10 akale dženestar ikerena: gin e dženengo ano konsilo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango, akharipe thaj čhani e butjako ko elektorikano parlamento, sar thaj čhani e alusaripasko e dženengo ano konsilo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango ko elektorikano parlamento.

E džene e konsiloske katar o minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango alusarena prezidento thaj sekretaro e konsilosko e garavde avazideipasa, katar pumare džene.

O Konsilo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango anela budžeto, statuto thaj butjako divari peske butjake savesa ovela lačhardo o pučipe so si katar o džanipe vaši buti kodole konsilosko.

E resursia vašo finansiripe e konsilosko e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango ovela arakhlo katar o budžeto e Crna Gorako.

O supervizipe upral o zakonipe e butjako e konsilosko e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango kerela o Ministeripe thaj o autoriziripe butjarno badani ko Parlamento e crna Gorako.

O konsiloja e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango si obligaciasa majhari ko berš dži o 31 marto taro thavdutno berš vašo anglederutno berš te den e Ministeripaske thaj e autorizirime butjarne badaneske ko Parlamento e Crna Gorako raporto vaši buti thaj finansiako butikeripe.

#### **Dženo 34**

I Evidencia e konsiloski katar o dženo 33 akale zakonestar legarela o Ministeripe.

E xramovipasa ani evidencia o konsilo resela saikeripe e juristikane simako.

O formularo thaj o čhani e evidenciako e konsilosko xramonela o Ministeripe.

O činavipe vašo xramovipe e konsilosko ani evidencia ovela ikaldo ani “Oficialnikani patrin e Crna Goraki”.

## **Dženo 35**

Konsilo:

- prezentirinela thaj autorizirinela e minoritete;
- dela bahani e themake organonge, organonge e lokanikane vastaripaske thaj e putarde ofisonge vašo anglipe thaj barjovipe e hakojege e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutnenge;
- dela iniciativa e prezidentoske e Crna Gorake kaj o zakono savesa ovena rumime e hakaja e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutnenge na ovela vakerdo sar validnikano;
- lena than ano planiripe thaj fundiripe e siklipaske-sikljovipaske instituciengo;
- dela gindipe ke subjektikane programe save so sikavena ulavdipe e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango;
- dela bahani ko xramovipe e terminirime ginose e studentonge ko Univerzitetu Crna Gora;
- vazdela iniciativa vaše averipa e normativonge thaj aver aktonge save so ovena lačharde e hakaja e preperutnengo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango;
- kerela thaj aver butja save so si ano jekhipe akale zakonesa.

Vaše pučipa savenge vakerena e organoja e themake radžipaske thaj e putarde ofisoja, a si phandle e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutnenge, ovela realizirime trubutno kolaboriripe e Konsilosa vašo kerdipe e maškarpesko patjavipe.

E themake thaj aver organoja ka keren ano roko taro 30 divesa taro dive kana si vazdime i iniciativa e rodipaski, ano gindipe e pozasa 1 akale dženestar, ka del informacia e Konsiloske vaše kerde mjere.

## **Dženo 36**

O parlamento e crna Gorako vašo dendo dumo e aktivipange save so si bare e arakhipaske thaj barjovipaske e nacionalnikane, vaj etnikane ulavdipange e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutnenge ani ranik e nacionalnikane, kulturnikane, čhibake thaj konfesiake ranikende (ano dureder teksto: Fondo).

O akto vašo fundiripe e Fondosko ovela zurardo e organonca ko Fondo, mandato, autoriziripe thaj čhani olenge butjako thaj decizipasko, saikeripasko thaj gin e dženengo e organengo e vastaripasko, sar thaj aver pučipa vašu buti e Fondoski.

Ane organoja e vastaripaske e Fondosko sakova konsilo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango isi ole peske prezententoja.

## **Dženo 36a**

O Fondo ovela finansirime katar o Budžeto e Crna Gorako thaj aver hangoja.

E resursoja katar i poza 1 akale dženestar ovela ulavdo ko:

- resursoja vašu buti e Fondoski thaj
- resursoja vašo finansiripe e projektongo vašo dendo dumo e aktivipange katar o dženo 36 poza 1 akale zakonestar.

E resursoja katar i poza 2 alinea 2 akale dženestar ovena ulavde ko putardo konkurso ki funda e akale kriteriumenge:

- dendo dumo savo proekto dela arakhipe thaj barjovipe e nacionalnikane, kulturnikane, konfesiake, čhibako thaj etnikano identiteto;
- kompatibilnipe e proektosko save isi strategikane dokumentoja e Radžake;
- transparentnipe thaj šajdipa e kontrolake vaši realizacia e proektoski;
- transparentnipe thaj šajdipe e kontrolako ki realizacia e proektosko;
- kredibiliteto e deutnesko e proektosko.

Hakaj ko leipe than e putarde konkursoste vašo ulavdipe e resursenge katar i poza 2 alinea 2 akale dženestar isi e biradžikane organizacien thaj e aver juristikane thaj fizikane simen savenge butikeripa vaj aktivipa si dromarde kori o arakhipa thaj barjovipe e nacionalnikane khedipango thaj olinge preperutnenge ani ranik e naciponalnikane, etnikane, kulturnikane, čhibake thaj konfesiake identitetosko.

### **III. ARAKHIPE E HAKAJENGO**

#### **Dženo 37**

Arakhipe e hakojeno e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango arakhena e themake organoja, vaj pale e lokalnikane vastarina thaj e sudoja.

#### **Dženo 38**

O Ministeripa dela bahani e Radžake vaši politika e barjovipaske thaj arakhipe e hakajengo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

Majhari jekhfir ko berš i Radži dela e Parlamentoske raporto vašo barjovipe thaj arakhipe e hakajengo e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango.

#### **Dženo 39**

Bidendo si o leipe e mjerengo thaj e aktivipango save so ka keren averipe ki struktura e populaciako ke reonoja savende dživdinen e preperutne e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango, a isi olen resarin vašo limitiripe e zakoneske hakajengo thaj e tromalipange.

Bidendo si sakova direktikano vaj indirektikano diskriminiripe pali savi te si funda, thaj pali funda e rasaki, bojaki, poloski, nacionalnikane preperipaske, amalipaske kustikipaske, bianipe vaj pašutno statuso, konfesia, politikano vaj aver patjavipe, isipaski situacia, kultura, čhib, phuripe thaj psihikano vaj fizikano invaliditeto.

### **IIIa SUPERVIZIA**

#### **Dženo 39a**

I supervizia upral o kerdipe e akale zakonesko thaj e normativongo ande ki funda akale zakonesko kerela o Ministeripe.

## **IV. NAKHLUTNE THAJ AGORUTNE TERMINANTE**

### **Dženo 40**

Zakonoja thaj e aver normativoja save so ovena zurarde e hakaja e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango thaj olenge preperutnenge ka ven jekhajekh akale zakonesa majdur ano roko katar e šov masekoja taro dive kana ka ovel validnikano akava zakono.

### **Dženo 41**

O Statuto thaj e aver generalnikane aktoja e organengo ki lokalnikani korkoriradžin ka oven jekhajekh akale zakonesa ano roko taro šov masekoja taro dive kana resela te ovel validnikano akava zakono.

### **Dženo 42**

Propise za izvršavanje ovog zakona Ministarstvo će donijeti u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

### **Dženo 42a**

E normativoja thaj e instrukcie vašo alusaripe e dženengo e konsilosko ka oven ande ano roko taro šov masekoja taro dive kana ka oven validnikane akale zakonesa.

### **Dženo 42b**

E konsiloja save so si fundirime ki funda e Normativongo vaše jekhtho alusaripa e konsiloske ("Službeni list RCG", n-ro 46/07) džana ponadari e butjasa dži o fundiripe e konsilosko e minoritetnikane selengo thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipango ano jekhipe akale zakonesa.

### **Dženo 43**

I Strategia e minoritetnikane politikako ka ovel andi ano roko taro jekh berš taro dive kana ka ovel validnikano akava zakono.

### **Dženo 44**

O Fondo vaše minoritetnikane sela thaj e aver minoritetnikane nacionalnikane khedipa ka ovel fundirime ano roko taro šov masekoja taro dive kana ka ovel validnikano akava zakono.

### **Dženo 45**

Akava zakono si validnikano ko oftoto dive kana ka ovel ikaldo ani „Oficialnikani patrin e Crna Goraki”.